

Förvaltning/Enhet

1. Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen

Namn

Lars Almroth

Datum

2023-10-17

### **Utredningsuppdrag**

## **Akut omhändertagande på primärvårdsnivå**

### **Beställare**

Lars Almroth/Maria Martinsson

### **Bakgrund**

#### *Nuvarande upplägg*

På vardagar dagtid ska patienter i behov av allmänmedicinsk akut vård i första hand omhändertas på sin vårdcentral. Hänvisningar dagtid, t.ex. 1177 telefon/chatt, akutmottagningar, sjukvårdens larmcentral och specialistmottagningar, sker till patientens vårdcentral. Journmottagningen ska vara en akutmottagning för patienter med akuta tillstånd som kräver omhändertagande inom 24 timmar (vid helgdagar, som kräver omhändertagande innan nästa vardag). Under jourtid tillhandahålls akut allmänmedicinsk vård på jourmottagningen Västerås samt på jourmottagningen i Köping och av MFLE (mobil familjeläkare). Målgruppen ska vara patienter som tillhör det allmänmedicinska kompetensområdet.

#### *Behov av översyn*

Sedan förändringen av jourmottagningens verksamhet i Västerås i april 2016 har det funnits många synpunkter från olika aktörer i sjukvårdssystemet på hur uppdraget är utformat och utförs. Det handlar exempelvis om att akutens och jourmottagningens medarbetare upplever att volymerna ökat och att hänvisningarna från vårdcentralerna blivit flera. Brister i vårdcentralernas tillgänglighet upplevs påverka patientflödena till akuten.

Vårdcentralerna i sin tur upplever att brister i sortering och triagering till jourmottagningen i kombination med överlappande öppettider (mellan 15 och 17) gör att patienter i ökande grad själva väljer att söka sig dit. Samtidigt påverkar bemanningen av jourmottagningen under dagtid vårdcentralens möjligheter att omhänderta patienterna på den egna mottagningen, framförallt på de mindre vårdcentralerna. Brister i arbetsmiljön på jourmottagningen har också uppmärksammats.

En extern uppföljning av förändringen genomfördes av Sirona 2017 och pekade bland annat på behovet av:

- att implementera distriktssköterska i triagen
- möjliggöra för distriktssköterska att kunna boka tider för läkarbesök direkt i vårdcentralernas tidbok.
- ökad digitalisering av kontaktvägar till primärvården för patienterna.

## Förvaltning/Enhet

1. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Namn

Lars Almroth

Datum

2023-10-17

En jämförelse med jourmottagningen i Köping indikerar att öppettider, bokningsrutiner samt triageringsmetod har en väsentlig påverkan på vårdutnyttjandet.

Nya bestämmelser om dygnsvila påverkar också förutsättningarna för att bemanna både vårdcentral och jourmottagning både ur ett medarbetarperspektiv och verksamhetsperspektiv, vilket behöver tas i beaktande.

### Syfte

Det nuvarande ekonomiska läget förstärker behovet av att medicinska insatser sker på rätt vårdnivå och utifrån lagstiftad prioriteringsordning. Den pågående omställningen till en nära vård ska medföra att primärvården i högre utsträckning än idag utgör navet i sjukvården. Det innebär såväl behov av översyn av olika delar i det allmänmedicinska uppdraget samt behov av att vidareutveckla samverkan med andra aktörer inom hälso- och sjukvårdssystemet. Digitala verktyg behöver i ökad utsträckning användas som kontaktväg för invånarna, för triagering samt som alternativ till fysiska besök.

Det krävs därför en gemensam utredning av hur en förändring av vårdcentralernas och jourmottagningens uppdrag skulle kunna genomföras, utan att detta får negativa konsekvenser för invånarnas tillgång till rätt vård i rätt tid och utan att belastningen på specialistsjukvårdens akutverksamheter ökar. Det ska särskilt undersökas hur ambulansverksamheten genom nya arbetssätt och avlämning till fler vårdnivåer kan stödja ett effektivt omhändertagande.

Denna utredning är en del i Hälso- och sjukvårdsförvaltningens övergripande uppdrag *"Förslag på nytt akutkoncept inom Region Västmanland"*.

Utredning ska ta fram förslag till ett mer effektivt omhändertagande av invånarnas akuta sjukvårdsbehov på primärvårdsnivå, med både god tillgänglighet och med utgångspunkt i prioritering av insatser i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen.

Förslaget ska innebära:

- ett mer effektivt användande av de allmänmedicinska resurserna på vårdcentralerna som ger en god tillgänglighet till akuttider under dagtid
- en välfungerande och gemensam ingång och triagering för patienter som erbjuds rätt insatser utifrån fördefinierade flöden, digitalt när det är möjligt och fysiskt när det behövs
- en god arbetsmiljö på jourmottagningen
- följsamhet till lagen om dygnsvila
- att eventuella begränsningar i jourmottagningens uppdrag inte riskerar att öka belastningen på akutmottagningen, barnakuten eller ambulansen.

Förvaltning/Enhet

1. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Namn

Lars Almroth

Datum

2023-10-17

**Verksamhetsidé**

För att sjukvårdens resurser ska räcka till behöver varje hälsoproblem tas om hand på rätt nivå i rätt tid. Endast behov som kräver akutmottagningens, barnakutmottagningens eller jourmottagningen insatser ska hanteras där, i möjligaste mån ska vårdcentralerna hantera de insatser som kräver omhändertagande inom 24 h. (*Behovsanpassat, Uppströms*)

Genom utvecklad samverkan mellan 1177, vårdcentral, ambulans, jourmottagning, närsjukvård, barnakut och akutmottagning kan nya lösningar identifieras. (*Tillsammans*)

Genom ökat utnyttjande av digitala verktyg blir och upplevs vården mer tillgänglig för invånaren, vilket är trygghetsskapande och kan bidra till minskad vårdkonsumtion. (*Nyskapande*)

**Mål**

Utredningen ska ligga till grund för ett eventuellt beslut om en förändrad struktur och ska innehålla en beräkning av vilka kostnadseffekter och andra väsentliga konsekvenser det skulle medföra för regionen som helhet om den genomfördes

Målsättningen bör vara att kunna sjösätta ett förändrat akutuppdrag på primärvårdsnivå under 2024.

**Utredningen ska innehålla:**

- Ett förslag till förändrat uppdrag för Jourmottagningen avseende; öppettider, sorterings- och triageringsfunktion och flöden
- Vilka förändringar som krävs för att genomföra förslaget
- Vilka konsekvenser ett genomförande skulle få utifrån olika aspekter såsom tillgänglighet, patientsäkerhet, arbetsmiljö och kompetensförsörjning.
- Vilka ekonomiska konsekvenser förslaget innebär
- Vilka ev förändringar som behöver ske i regelboken för Vårdval vårdcentral avseende uppdragsbeskrivning och/eller ersättningsmodell.
- Vilka ev förändringar som behöver ske i uppdrag och förutsättningar för Jourmottagningen
- En beskrivning av patientens väg till jourmottagningen samt belysa konsekvenser av lokalisering av jourmottagning

**Förutsättningar**

Uppdraget ska ta hänsyn till och stämmas av mot de övriga pågående uppdragen inom det övergripande arbetet med "Förslag på nytt akutkoncept inom Region Västmanland".

De tidigare rapporter, utvärderingar och förslag som tagits fram rörande jourmottagningens uppdrag ska inhämtas inom ramen för uppdraget. *Se avsnitt Bilagor.*

Förvaltning/Enhet

1. Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen

Namn

Lars Almroth

Datum

2023-10-17

**Berörda verksamheter**

De verksamheter som primärt bedöms påverkas är:

- Ambulansverksamhet
- Barnakuten
- Sjukvårdens larmcentral
- Vårdcentraler i länet
- 1177 & Jourmottagning
- Mobil familjeläkarenhet
- Akutkliniken Västerås
- Barnakuten Västerås
- Köpings jour/akutmottagning

**Andra intressenter**

Förvaltningsledningen – löpande avstämning

Andra delprojekt inom Akutkonceptet - löpande avstämning

Fackförbund – samverkan när förslag finns framtaget

**Tidplan**

Utredningens förslag ska rapporteras i december 2023.

**Bilagor**

- Omhändertagande vid upplevt akut vårdbehov
- Utvärdering av Jourmottagningen Västerås 171109
- Sammanställning av enkätsvar till jourmottagningens läkare 2022/2023
- Analys av enkätsvar
- Förslag till förändringar jourmottagningens uppdrag från Vårdval och Vårdvalsrådet